

N:o 27.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 April 1872, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 12, i anledning af Herr A. W. Westerdals väckta motion, N:o 202, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, med begäran om upphäfvande af Kongl. Förordningen den 15 Februari 1855 äfvensom af 2 mom. i 32 § af Kongl. Förordningen den 9 Juni 1871 angående fattigvården; äfvensom af till Utskottet återremitterade Betänkandet N:o 17, rörande Herr A. W. Westerdals motion, N:o 23, i samma ämne.

Uti omförmälda, inom Andra Kammaran framställda och till behandling af samma Kammares Tillfälliga Utskott N:o 3 remitterade motion N:o 202 har Herr A. W. Westerdal anført, att sedan genom den nya fattigvårdslagen den 9 Juni 1871 förändrade grunder för kommunernas skyldighet att bidra till fattiga medlemmars understöd blifvit bestämda, kvarstod Kongl. Förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhälle i ett af de förenade rikena lemnades nödlidande personer från det andra, såsom en undantagslag, uttryckligen stadfästad genom 32 § 2 mom. i ofvanberörda Kongl. Förordning den 9 Juni 1871. En sådan undantagslag — drabbande icke blott, ehuru hårdast, de provinser eller kommuner, som gränsade intill Norge, dit en

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 18 Häft.

mängd personer från dessa kommuner utvandrade, utan äfven alla de kommuner, från hvilka medlemmar begåfve sig till nämnda land — och genom hvilken lag kommunerna ålades att lemna åt arbetsföre personer, som utvandrat, ett understöd, som dessa icke egt rätt att fordra om de kvarstadnat i riket, kunde icke försvaras. Sedan lagstiftningen frikallat fattigvårdssamhällena från underhållsskyldighet till arbetsföre medlemmar, borde den omständighet, att dessa utvandrade, icke gifva dem en rättighet, som de hemma i landet icke egde. Ett främmande land ansågs väl kunna till hemlandet återsända dem, som derifrån utvandrat, men icke fordra ersättning för hvad det påkostat dem under deras vistande i det främmande landet. Denna grundsats igenfunnes i den på grund af Konungens och Riksdagens beslut utkomna Kongl. Kungörelsen den 9 Juni 1871, angående understöd af allmänna fattigvårdsmedel åt arbetsföre svenska medborgare, hvilka i nödställd belägenhet aflemnades å svensk gränsort, enligt hvilken kungörelse understöd af allmänna medel skulle lemnas för högst fjorton dagar åt sådana personer, utan att för det främmande landet, hvarifrån de hemsändes, omförmäldes någon rättighet till ersättning för hvad det å dessa personer påkostat; och denna grundsats syntes böra tillämpas äfven i fråga om svenske undersåtar, som begifvit sig till Norge och derifrån hemsändas.

Då nemligen Norge begagnade dessa personers arbetskraft, borde detta land, liksom andra länder, vidkännas de utgifter, som under personernas vistande derstädes gjordes för deras underhåll. Svenska statsverket finge nu, till följd af Kongl. Förordningen den 15 Februari 1855, vidkännas högst betydliga utgifter icke blott för deras vård, som i Norge behandlades för venerisk smitta — under det att normän, som intoges på våra kurhus, vårdades kostnadsfritt — utan äfven för dem, som i Norge erhöle understöd, utan att någon kommun kunde tillförbindas ersättningsskyldighet. Så till exempel utanordnade Kongl. Statskontoret såsom ersättning till norska statskassan för i Norge år 1868 lemnade fattigunderstöd åt nödlidande personer från Sverige 2,797 R:dr 28 öre, hvarförutan från Öfverståthållare-embetet och Konungens Befallningshafvande i länen till Statskontoret insändts, för att för samma år komma Norge till godo, 2,338 R:dr 72 öre Riksmünt och 150 specier 90 skilling norskt münt. För år 1871 hade utbetalts från kommuner inom Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Malmöhus, Christianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Wermlands, Jemtlands och Norrbottens län tillsammans 3,322 Riksdaler Riksmünt och 184 norska specier. Deremot hade svenska statsverket under förstnämnda år 1868 endast förskjutit för här i riket lemnade fattigunderstöd åt nödlidande personer från Norge 601 R:dr 88 öre Riks-

mynt; och omkring dessa summor torde de årliga ömsesidiga utgifterna variera.

Enär denna ersättningskyldighet icke numera öfverensstämde med de för fattigvården gällande grunder, borde den ock af denna orsak upphöra; och har motionären derföre hemställt,

»att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse begära, det Kongl. Maj:t täcktes upphäfva ej mindre Kongl. Förordningen den 15 Februari 1855, angående behandlingen af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhälle i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas nödlidande personer från det andra riket, än äfven 2 mom. af 32 § i fattigvårdslagen den 9 Juni 1871».

Innan Utskottet går att i anledning af motionen sig yttra, anser Utskottet sig böra erinra derom

att Kongl. Förordningen den 15 Februari 1855 innehåller *dels i § 1* följande stadgande:

»Fattigvårdssamhälle i det ena riket, som, efter der gällande stadgar om fattigvården, föranlåtes lemna tillfälligt understöd åt någon till detta samhälle i fattigvårdshänseende icke hörande person från det andra riket, eller bekosta sådan persons begrafning, utan att godtgörelse derför kan, med tillämpning af samma författningar, enskild person eller annat fattigvårdssamhälle inom det rike, der understödet lemnats, åläggas, vare berättigadt att undfå ersättning i den ordning här nedan stadgas».

dels ock i öfriga §§ 2—6 föreskrifter om sättet för denna ersättnings anmälände och utbetalände m. m.;

samt att 2 mom. i § 32 af Kongl. Förordningen den 9 Juni 1871 är så lydande:

»Angående behandling af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas nödställda från det andra riket, gäller hvad särskildt stadgas.»

Det torde tvifvelsutan få antagas vara med både billighet och rättvisa öfverensstämmande, att den stat, som låtit en annan stats undersåte till sig inflytta och som tillgodogjort sig hans arbetskraft under den tid han der vistats, icke må vara berättigad att för de kostnader, som af hans under vistandet derstädes tilläfventyrs iråkade nödställda belägenhet eller inträffade död kunna förorsakas och till hvilkas gäldande tillgång saknas, fordra ersättning från hans hemland. Redan detta vore tillräck-

ligt för att ur principiell synpunkt påkalla upphäfvandet af de stadganden, som i strid häremot medgifva de förenade rikena att ömsesidigt fordra godtgörelse för så beskaffade kostnader, äfven om icke i betraktande toges de visserligen ej särdeles betydliga, men dock årligen återkommande utgifter, som, utöfver motsvarande inkomster, svenska statsverket, enligt hvad motionären uppgifvit, fått till följd af dessa stadganden vidkännas redan under den förra lagstiftningen i fattigvårdshänseende. Men långt viktigare är att då det understöd, som enligt Kongl. Förordningen den 15 Februari 1855 berättigar till ömsesidig ersättning rikena emellan, skall af fattigvårdssamhälle i ena riket vara lemnad efter *der* gällande stadgar om fattigvården, medan naturligtvis hvarterdera riket för sig stiftar de lagar, som inom detsamma anses ändamålsenligast i detta ömtåliga och makt-påliggande afseende; så kan lätteligen till följd af de genom Kongl. Förordningen den 9 Juni 1871 förändrade föreskrifterna angående ovillkorlig fattigvård inträffa, att fattigvårdssamhällen här i riket eller svenska staten nödgas att ersätta hvad som i Norge blifvit fullkomligt lagenligt utgifvet såsom understöd åt *der* sig uppehållande svenska undersåtar, hvilka, om de vistats i Sverige, icke bort erhålla fattigvård, hvarigenom icke blott den nyligen i verksamhet trädde lagens föreskrifter i viss mån gjordes kraftlösa, utan äfven betydligare kostnader komme att både fattigvårdssamhällen och statsverket tillskyndas.

Då Utskottet således ur såväl rättens som nyttans synpunkt anser önskvärdt, att den undantagslagstiftning i fattigvårdshänseende emellan de förenade rikena, som för Sverige funnit sitt uttryck i Kongl. Förordningen den 15 Februari 1855, måtte varda upphäfd, i hvilken händelse stadgandet i 2 mom. af 32 § i Kongl. Förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871 torde blifva obehöfligt — får Utskottet vördsamt hemställa,

- 1:o) att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes upphäfva ej mindre Kongl. Förordningen den 15 Februari 1855, angående behandlingen af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhälle i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas nödlidande personer från det andra riket, än äfven 2 mom. af 32 § i Kongl. Förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871.

Då Utskottet här ofvan meddelat yttrande öfver motionärens sedanaste förslag till afhjelpande af öfverklagade olägenheter i fattigvårdshänseende, och motionären på annat sätt än det i motionen N:o 23 åsyftade sökt att ernå det eftersträfvade målet, finner Utskottet sig, i anledning af

den återremiss Kammararen beslutat af Utskottets betänkande öfver den af motionären i ämnet först väckta motionen, icke hafva anledning att deröfver afgifva förnyadt yttrande. Utskottet får derföre värdsamt tillstyrka, 2:o) att Herr Westerdals motion, angående skyldighet för staten att bestrida de kostnader i fattigvårdshänseende, som kunna erfordras för sådan svensk medborgare, hvilken öfver ett år vistats i Norge, icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 April 1872.

På Utskottets vägnar:

G. af Schmidt.

N:o 28.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 April 1872, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 13, angående Herr J. Anderssons motion N:o 154, om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t om vidtagande af de ytterligare åtgärder, som må vara erforderliga för framläggande af fullständigt förslag till vattenrättens ändamålsenliga ordnande.

Utskottet har till förnyad behandling fått till sig återremitterad denna motion, deruti motionären föreslagit, att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anhålla om ytterligare åtgärders skyndsamma vidtagande, för att till Riksdagens pröfning framlägga fullständigt förslag till vattenrättens ordnande.